

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 412/2022-11

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a zo sudcov Jany Baricovej a Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Lubomírom Müllerom, euroadvokátom, Symfonická 1496/9, Praha, proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 9 Co 65/2019-136 z 19. marca 2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu bola 28. júla 2020 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľa, ktorou namieta porušenie svojich práv podľa čl. 46 ods. 1 a 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a podľa čl. 36 ods. 1 a 3 Listiny základných práv a slobôd rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 9 Co 65/2019-136 z 19. marca 2020 (ďalej len „napadnutý rozsudok“). Vo svojej ústavnej sťažnosti navrhuje napadnutý rozsudok zrušiť a domáha sa priznania primeraného zadostučinenia 1 000 eur.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľov otec bol rozsudkom Vojenského súdu I. stolice Košice č. k. Vtr 381/46 uznaný vinným zo spáchania trestného činu porušenia subordinácie podľa vtedy platného vojenského trestného zákona č. 19/1855 ř. z. (ďalej len „odsúdenie otca sťažovateľa“). Sťažovateľov otec zomrel [REDAKOVANÉ] a jedným z dedičov otca sťažovateľa sa stal aj sťažovateľ. Sťažovateľ podal vo veci odsúdenia svojho otca návrh na povolenie obnovy konania, o ktorom Okresný súd Prešov rozhodol uznesením č. k. 41 Nt 11/2012 z 5. júna 2013 tak, že povolil obnovu konania a zrušil rozsudok, ktorým došlo k odsúdeniu otca sťažovateľa, a v následnom konaní vydal rozsudok č. k. 3 Tv 3/2012-23 zo 17. júna 2013, ktorým oslobodil otca sťažovateľa spod obžaloby (ďalej len „oslobodzujúci rozsudok“). Sťažovateľ požiadal 23. septembra 2013 Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) o odškodnenie v súvislosti s oslobodzujúcim rozsudkom,

ale ministerstvo nárok sťažovateľa odmietlo 15. apríla 2014 a 31. júla 2015 (ďalej len „odmietnutie ministerstva“). Dňa 23. októbra 2015 podal sťažovateľ v súvislosti s oslobodzujúcim rozsudkom žalobu, v ktorej sa domáhal náhrady nákladov obhajoby vo výške 984,08 eur, tú však Okresný súd Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) zamietol rozsudkom č. k. 19 C 237/2015-90 z 18. júna 2018 (ďalej len „prvostupňový rozsudok“). Proti prvostupňovému rozsudku podal sťažovateľ odvolanie, krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil prvostupňový rozsudok.

3. Z napadnutého rozsudku vyplýva, že krajský súd sa ako odvolací súd stotožnil s odôvodnením prvostupňového rozsudku a poukázal naň podľa § 387 Civilného sporového poriadku, a to aj v otázke premlčania nároku sťažovateľa, aj v otázke nedostatku aktívnej legitimácie sťažovateľa v konaní pred okresným súdom. Z bodu 1.2. odôvodnenia napadnutého rozsudku vyplýva, že prvostupňový súd dospel k záveru, že nárok sťažovateľa je premlčaný, pretože 15. apríla 2014, keď ministerstvo nepriznalo sťažovateľovi náhradu škody, vzniklo sťažovateľovi právo na uplatnenie si svojho nároku na súde, ktoré uplynulo 15. apríla 2015 podľa § 106 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení platnom a účinnom do 30. júna 1969 (ďalej len „Občiansky zákonník účinný do 30. júna 1969“), podľa ktorého „Právo na náhradu škody sa premlčí za rok odo dňa, keď sa poškodený dozvie o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá.“. Z bodu 1.3. odôvodnenia napadnutého rozsudku vyplýva, že prvostupňový súd dospel k záveru, že sťažovateľ ako žalobca nie je aktívne legitimovaný na podanie žaloby, pretože sťažovateľ sa narodil až v období po výkone trestu odňatia slobody otca sťažovateľa, a preto je vylúčené, aby bol výkonom trestu odňatia slobody svojho otca akýmkoľvek spôsobom ukrátený na svojej výžive alebo výchove podľa § 373 zákona č. 141/1961 Zb. o trestnom konaní súdnom (trestný poriadok) v znení platnom a účinnom do 30. júna 1969 (ďalej len „Trestný poriadok účinný do 30. júna 1969“), podľa ktorého „Právo žiadať odškodnenie za väzbu a trest prechádza na dedičov oprávneného, len pokiaľ boli jeho väzbou alebo trestom ukrátení na svojej výžive alebo výchove, ktorú im bol podľa zákona povinný poskytovať.“. Z napadnutého rozsudku vyplýva, že sťažovateľ svoje odvolanie proti prvostupňovému rozsudku odôvodňuje tým, že premlčacia lehota je 3-ročná s poukazom na rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky č. k. 30 Cdo 1770/2012 z 24. apríla 2013 a že sťažovateľ je aktívne legitimovaný s poukazom na nález Ústavného súdu Českej republiky č. k. I. ÚS 1628/07 z 29. novembra 2007 a nález Ústavného súdu Českej republiky č. k. I. ÚS 134/08 z 15. októbra 2008, pričom krajský súd sa tejto argumentácii sťažovateľa ako odvolateľa venuje v bodoch 12, 13 a 14 odôvodnenia napadnutého rozsudku.

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Sťažovateľ vidí porušenie svojich práv v tom, že právny záver o premlčaní jeho nároku uvedený v napadnutom rozsudku je nesprávny vzhľadom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky č. k. 30 Cdo 1770/2012 z 24. apríla 2013 a vzhľadom na to, že občianskoprávny vzťah vznikol až po právoplatnosti oslobodzujúceho rozsudku 3. júla 2013, a preto sa naň nemôže vzťahovať právna úprava účinná do 30. júna 1969. Sťažovateľ vidí porušenie svojich práv v tom, že právny záver o nedostatku aktívnej legitimácie uvedený v napadnutom rozsudku je nesprávny vzhľadom na právne závery uvedené v náleze Ústavného súdu Českej republiky č. k. I. ÚS 1628/07 z 29. novembra 2007, v náleze Ústavného súdu Českej republiky č. k. I. ÚS 134/08 z 15. októbra 2008 a v rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 4 So 143/2008 z 20. augusta 2009,

podľa ktorého je neprípustné, aby zákony, ktoré pochádzajú z doby spoločného československého štátu, boli v jednom nástupníckom štáte vykladané v prospech poškodených a v druhom v ich neprospech, osobitne ak oba štáty sú teraz členmi Európskej únie.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Sťažovateľ namieta právny záver krajského súdu v otázke, či je aktívne legitimovaným v civilnom sporovom konaní o náhradu škody spočívajúcej v náhrade nákladov na právne zastúpenie spojené s oslobodením spod obžaloby osoby, ktorá bola pôvodne právoplatne odsúdená a ktorej dedičom je sťažovateľ, a v otázke, či je takýto nárok sťažovateľa vzhľadom na okolnosti vzniku tohto nároku premlčaný. Ústavný súd pripomína, že je inštitucionálnym mechanizmom, ktorý svojou povahou *ultima ratio* nasleduje v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú (III. ÚS 149/04), pričom skutkové a právne závery všeobecných súdov môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by všeobecným súdom vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, II. ÚS 231/04). Úlohou ústavného súdu je preto presvedčiť sa, či napadnutý rozsudok je založený na rozumných a ústavne konformných dôvodoch a či právne závery v ňom uvedené nemajú za následok neprimeraný zásah do ústavných práv sťažovateľa.

6. Z bodu 11 odôvodnenia napadnutého rozsudku vyplýva, že krajský súd odkazuje na právne závery okresného súdu uvedené v prvostupňovom rozsudku, ktoré aj priamo uvádza v bode 1.2. odôvodnenia napadnutého rozsudku (otázka premlčania nároku sťažovateľa) a v bode 1.3. odôvodnenia napadnutého rozsudku (otázka aktívnej legitimácie sťažovateľa). Otázke aktívnej legitimácie sa krajský súd venuje aj v bode 13.2. odôvodnenia napadnutého rozsudku, v ktorom uvádza, že „v prejednávanej veci je nesporné, že žalobca sa narodil až v období po výkone trestu odňatia slobody svojho otca t. j. oprávnenej osoby, a teda je vylúčené, aby bol výkonom trestu odňatia slobody svojho otca akýmkoľvek spôsobom ukrátený na svojej výžive alebo výchove“, z čoho vyplýva záver, že sťažovateľ nie je aktívne legitimovaný. V bodoch 12, 12.1., 13 a 13.1. odôvodnenia napadnutého rozsudku krajský súd uvádza niektoré závery českej judikatúry, na ktorú odkazuje sťažovateľ vo svojom odvolaní proti prvostupňovému rozsudku a ktorú spomína sťažovateľ aj v ústavnej sťažnosti, a uvádza dôvody, pre ktoré tieto závery neaplikuje na nárok sťažovateľa. V týchto bodoch odôvodnenia napadnutého rozsudku krajský súd uvádza, že judikatúra, na ktorú poukazuje sťažovateľ, sa týka náhrady nemajetkovej ujmy s poukazom na čl. 5 ods. 5 dohovoru, a nie náhrady skutočnej škody uplatňovanej sťažovateľom, a že podľa českej judikatúry zmyslom predmetnej právnej úpravy bolo zabezpečiť odškodnenie ďalších osôb (osôb odlišných od tých, na ktorých bol trest vykonaný), ktorých sa nezákonné vykonanie trestu negatívne dotklo, a nie zabezpečiť odškodnenie sťažovateľa, ktorý v predmetnom konaní vystupoval ako dedič v postavení svojho otca, teda osoby, ktorá vykonala trest. Ústavný súd v tejto súvislosti pripomína, že nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov a nie je v zásade oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav

a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil, pokiaľ všeobecným súdom uplatnený výklad je rozumne zdôvodnený. Výklad, podľa ktorého sa na nárok sťažovateľa uplatnený na okresnom súde vzťahuje § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka účinný do 30. júna 1969, podľa ktorého *„Právo na náhradu škody sa premlčí za rok odo dňa, keď sa poškodený dozvie o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá.“*, je vzhľadom na okolnosti prípadu (odsúdenie otca sťažovateľa, oslobodzujúci rozsudok, odmietnutie ministerstva) dostatočne presvedčivý a vzhľadom na znenie tohto ustanovenia a tieto okolnosti prípadu je dostatočne presvedčivý aj právny záver o premlčaní nároku sťažovateľa uvedený v napadnutom rozsudku. Vzhľadom na znenie § 373 Trestného poriadku účinného do 30. júna 1969, podľa ktorého *„Právo žiadať odškodnenie za väzbu a trest prechádza na dedičov oprávneného, len pokiaľ boli jeho väzbou alebo trestom ukrátení na svojej výžive alebo výchove, ktorú im bol podľa zákona povinný poskytovať.“*, a na okolnosti prípadu (odsúdenie otca sťažovateľa, narodenie sťažovateľa po výkone odsúdenia otca sťažovateľa) je dostatočne presvedčivý právny záver o nedostatku aktívnej legitímácie sťažovateľa. Ani jeden z predchádzajúcich dvoch právnych záverov uvedených v napadnutom rozsudku (a v prvostupňovom rozsudku) sa nejaví vzhľadom na argumentáciu uvedenú v bodoch 1.2., 1.3., 12, 12.1., 13, 13.1. a 13.2. odôvodnenia napadnutého rozsudku, ktorej podstata je uvedená už v tomto bode odôvodnenia tohto uznesenia, ako zjavne nesprávny alebo arbitrárny.

7. Vzhľadom na uvedené ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. augusta 2022

Miloš Mad'ar
predseda senátu